

Brez vzroka napaden župnik. V Naklem pri Kranju živi upokojeni župnik in duhovni svetnik g. Janez Meršolj, ki opravlja duhovno pastirsko službo v zavetišču za bolne sestre v Malem Naklem. Zvečer se je vračal z neke seje domov. Na poti sta ga ustavila dva možka in ga začela zmerjati. Mimo Idoči Janko Poličar je preprečil nadaljnje psovaje z opozorilom. Ko je pa gospod župnik zavil na pot, ki vodi proti zavetišču, sta neznanca neopaženo prišla za njim, ga brez besed podrla na tla in začela točiti po glavi. Gospod je klical na pomoč, nakar sta neznanca zbežala. Gospod župnik je za nekaj časa obležal v krvi, nakar je kljub 72 letom zbral toliko moči, da se je privlekel do zavetišča, kjer so mu nudili zdravniško pomoč.

Šest let ječe za tatvino krave. Celjsko sodišče je obsodilo na šest let ječe in en mesec robeje ter na trajno izgubo častnih državljanских pravic 40 letnega kjučavničarskega pomočnika Filipa Juga, pristojnega v Slov. Bistrici. Imenovani je

Ali Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci zastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

ukrađel posestniku Vidmarju v Bukovem žlaku pri Celju 5300 din vredno kravo iz hleva, katero je okrog prodajal, a so ga orožniki prijeli prej, preden je mogel kravo prodati. Po prestani kazni ga bodo še pridržali.

Dva meseca zapora radi divje vožnje s konji. Posestniški hlapec Jože Pestator je vozil letos v juniju na dvovpreznem vozčku kmečke fante-narnike iz Kamnika proti Stahovici. Hlapec je s konji močno dirjal in podrl ter povozil kolesar-ko Ireno Vergelesovo. Dekle je bilo močno raz-mesarjeno po glavi in je izgubilo štiri zdrave zobe. Na okrožnem sodišču so radi divje vožnje za-šili hlapca Jožeta na dva meseca zapora.

Opozorilo vinogradnikom

Tako-slabе vinske letine, kot je bila letos, ne pomnijo niti najstarejši vinogradniki. Če po vrsti naštejemo, so bile temu krive lanska pozna suša, nato sibirski zima, ki je itak slabo rodovitnost uničila, oziroma mnogo vino-gradov skoraj docela upostošila, ter izredno deževno poletje. Mokrota in hladni jesenski dnevi so zorenje pičle količine grozdja močno zavlekli. Listje vinske trte je prišlo predčasno rumeneti, grozdje pa gniti. Vinogradniki so bili primorani zgodaj trgati, da so rešili, kar se je rešiti dalo. Letošnja splošna trgategv bi se po naravnem razvoju vinske trte sodeč morala pričeti šele okrog 20. oktobra, toda do navedenega časa so bili vinogradi že obrani.

Spričo takega nepovoljnega razvoja vinske trte je bilo za vsakega vinogradnika jasno, da bo treba nekaj ukreniti. Niso bili namreč redki primeri, da se je grozdje šele v začetku oktobra komaj dodobra zmečalo, a moralo bi že za silo dozoreti. Zato je bila na posredovanje merodajnih činiteljev izdana uredba o oprostitvi državne, banovinske in občinske trošari-ne sladkorja za sladkanje vinskih moštov. Izvedene analize moštov na sladkor in kislino so namreč pokazale presenetljive rezultate. Med 10. in 15. oktobrom je znašala povprečna množina sladkorja v moštih komaj 15–16 stopinj po klosterneburški moštni tehtnici in 11–13 promil kisline. V normalnih vinskih letinah znaša v navedenem času množina sladkorja najmanj 18 stopinj in okrog 8–10 promil kisline.

Na podlagi uredbe, ki je izšla v »Službenih novinah«, sicer zelo pozno, se je pričelo zbiranje prošenj za breztrošarinski sladkor. Toda

pri predlaganju prošenj so se pojavile nepredvidene zapreke, ki so vso akcijo močno zavlek-le. Prve pošiljke breztrošarinskega sladkorja so začele prihajati v začetku novembra, mnogo vinogradnikov pa je dobilo sladkor šele v zadnjem času. Dasiravno se je sladkanje izvršilo zelo pozno, ko so mošči že burno povreli, to ni nič nevarnega. Skrbeti pač moramo, da do-dani sladkor popolnoma prevre in da ne ostane vino tudi čez zimo sladko, radi česar bi se nam lahko spomladi pokvarilo. Potrebno je tedaj, da oslajen mošt, ki je bil poprej razsluzen ali izvira od zdravega grozdja, večkrat premeša-mo in skrbimo za primerno toploto v kleti, ki naj znaša okrog 15 stopinj po Celziju. Tudi z večkratnim dolivanjem segretega mošta, ozi-roma sedaj že vina, lahko dvignemo toploto sladkane tekočine in s tem pospešimo vretje.

Priporočljivo je tudi, da si za čim boljše prevretje nabavimo vzgojene vinske kvasnice, ki jih ima v zalogi Vinarski zavod v Mariboru. O vsem potrebnem, kako je postopati z letoš-njimi vini, se lahko t. li poučimo iz dobrega glasila za vinarstvo in kletarstvo. Vinarsko društvo v Mariboru, Vinarska šola, izdaja list pod imenom »Naše gorice«, pri katerem sode-lujejo le priznani vinarski strokovnjaki in praktiki, in kjer se najdejo zelo poučni članki. »Naše gorice« izhajajo mesečno in stanejo sa-mo 20 din letno ter se še dobijo vse letošnje številke.

Kar morem danes storiti, kot praktičen člo-vek ne bom odlagal na jutri! To pravilo mi veljaj tudi pri plačevanju naročnine za »Slo-venskega gospodarja«.

Kratke tedenske novice

Angleški vojaški krogi so 2. decembra sami priznali, da Anglija ne nudi Grčiji pomoči samo v letalih in vojnih potrebščinah, ampak sodelujejo v bojih na fronti tudi oddelki angleške vojske.

Vodja italijanske milice Starace je prispeil v albansko prestolnico Tirano, kjer organizira varnostno službo proti albanskim upornikom.

Prvi italijanski ranjenci iz Albanije so prispeili v Rim 2. decembra. Ranjence je pozdravila na železniški postaji med drugimi tudi princeza Piemontska.

Slovesno so bila pokopana v Bukarešti zadnja sobota dopoldne trupla pred dvema letoma ustreljenega ustanovitelja Železne garde Codreana in njegovih 13 tovarišev. Slovesnosti sta se udeležili Nemčija in Italija po zastopstvu.

Nemški 25 letni letalski major Wleck je sestrelil že 56 sovražnih letal v tej vojni. Dne 2. decembra je skočil Wleck iz svojega sestreljenega letala s padalom in je utonil v morju Rokavskega preliva.

Med vožnjo po zraku je bilo sestreljeno francosko letalo, ki je bilo na potu iz Francije v Sirijo. V letalu se je nahajal visoki komisar za Sirijo, ki je imel s seboj važne listine.

Francoska vlada je uradno objavila 2. decem-bra, da bo maršal Petain v kratkem v Versaillesu pri Parizu slovesno umeščen kot predsednik vlade.

Nemčija in Italija sta dovolili Franciji sto tisoč vojakov.

Po končanem preseljevanju Francozov iz Lorene je zaključen po izjavi pokrajinskega vodje Bürckela stoletni boj za obmejno reko Ren.

Ker je odstopil iz zdravstvenih ozirov 67 letni predsednik Finske Kallio, bodo volitve novega predsednika decembra.

Ameriški vojaški strokovnjaki, ki so se vrnili iz Londona v Washington, navajajo kot edino nemško novost bombo s padalom. Bomba je opremljena z razstrelivom, ki lahko poruši skupno hiš in se razleti deset sekund po padcu.

Najmočnejšo vojno mornarico na svetu imajo Združene države Severne Amerike, in sicer: 32 bojnih ladij, 18 matičnih ladij za letala, 91 križark, 325 rušilcev, 185 podmornic in 15 tisoč letal.

V severnoameriški državi Tacoma je 2. decem-bra zletela v zrak v petih dneh že druga tovarna za orožje in strelivo.

Pred mehiškim parlamentom ali kongresom je prisegel 2. decembra novi predsednik Mehike general Manuel Avila Camacho.

Prijateljska pogodba je bila podpisana v Nan-kingu med Japonsko in od Japoncev vzpostavljene Vangčivejevo kitajsko vlado.

Kitajski četniki so organizirali atentat na ja-ponski službeni vlak. Nad sto uradnih oseb je bilo mrtvih ter ranjenih.

Združeno ameriške države bodo dale Kitajski sto milijonov dolarjev posojila in priznavajo sa-mo Čankajšekovo vlado.

Vest o veliki kitajski zmagi nad Japonci pri Jčangu je sporočil 2. decembra osebno maršal Čankajšek.

Grandpré je kmalu pre-strelil balon svojega na-sprotnika, ki je strmo-glavil na zemljo in si zlomil tilnik. Sodnik (in verjetno tudi primadona) je proglasil za zmago-valca gospoda Grand-préja, ki se je mirno spustil na dirkališče.

Najdražje knjige na svetu. Poleg knjig, pisa-nih v rokopisu ter okra-šenih z umetniškimi za-četnicami, se petični lju-bitelji knjig zlasti zani-majo za prve tiskane knjige. Te so, kot je znano, izšle okoli 1500 ter jih je precej. Poseb-no čislane pa so prve tiskane knjige iz Guten-bergove tiskarne v Nem-čiji, ki so izšle okoli 1545 do 1550. Najdražja knjiga na svetu je brez dvoma prvi Gutenbergov natis Sv. pisma. En iz-vod te knjige, tiskan na pergament, je dosegel

Tudi Marija se je pokrižala in sklenila roke. Njene ustnice so šepetale prošnjo za pokoj dveh plemenitih duš. Iz oči so ji vrele solze.

Erik se je čez čas zganil. Iz zaloge banditov je vzel nekaj konzerv.

»Marija, sedite in jejte! Do Noelovega prihoda se morate okrepčati in si odpočiti. Potem boste jezdili z njim. Za fanta odgovarjam.«

Marija ga je hvaležno pogledala. Drhte je dejala:

»Nikdar ne bom pozabila, da ste me vi rešili. Zdaj vem, da ste drugačen človek, kakor sem bila mislila. Oprostite!«

»Pustiva to!« je zamahnil Erik. »Morda boste jutri spet drugače mislili. Zdaj jejte, ker se bova po Noelovem prihodu ločila: vi boste šli z njim, jaz pa bom jezdil za Aspletom.«

Marija ga je preplašeno pogledala.

»Kaj hočete še od njega?«

»Marsikaj. Predvsem ga bom poklical na odgovor.«

»Erik!...« je dejala Marija s prosečim glasom.

»Marija,« jo je prekinil mladenič, »ali že boste začeli jesti?!«

»Ne! Prej mi obljubite, da ne boste več izpostavljali svojega življenja v nevarnost!«

Eriku je dobro dela Marijina zaskrbljenost, vendar pa je na videz hladno odgovoril:

»Moje življenje je samo moje in s svojim življenjem sme vsako razpolagati kakor hoče. Ali niste nekoč tako rekli?«

Marija ni odgovorila. V srcu je čutila nemir in strah. Kako bo prenesla udarec, če bi Erik v borbi z Rogerjem izgubil življenje?

Erik je pritrjeval sedlo. Potem je pogledal v dolino. Požar je že popolnoma ugasnil.

Marija je nepremično strmel na Erika. Zdaj je jasno čutila, da ga je vedno ljubila. Objokovala je trenutek, ki ji je bil prinesel na pot Aspleta, zaradi katerega je izgubila Erika. Oh, če bi ji Erik mogel odpustiti in bi hotel z njo deliti lastništvo Rajskega dola!... Pred njenimi dušnimi očmi se je prikazala bleda slika daljnje sreče.

»Erik,« je dahnila polglasno, »ali mi morete od-pustiti?«

»Nimam kaj odpuščati!« je hladno odvrnil mladenič.

Marija je vzdihnila. Erik jo je pogledal. Ko je videl žalost na njenem obrazu, je dejal manj hladno:

»Marija, pustiva preteklost! Zdaj sva sama in morda zadnjič skupaj, zaradi tega vam priznam: ljubil sem vas od prvega trenutka najinega poznanstva. Vi ste mi po-

Po svetu

Kruto maščevanje romunske Železne garde. Kakor znano, so bili pred dvema letoma na povelje tedanjega režima postreljeni Kornelij Kodreanu, vodja Železne garde, in še 13 drugih legionarjev ali gardistov. Pod sedanjo diktaturo generala Antonesca ima v Romuniji vso oblast v rokah Železna garda, ki porablja vsako priliko, da se maščuje nad nekdanjimi zatiralci. Sedanji režim je pahnil v ječo mnogo Železni gardi neljubih visokih osebnosti, ki so čakale na obsodbo. Kodreanu in tovariše so svojčas pokopali na pokopališču jetnišnice Žilave v Bukareš pod težko betonsko ploščo. Izkop teh legionarskih žrtev je porabila Železna garda v to, da je 27. novembra rano zjutraj malo stran od jetniških celic postrelila 64 aretirancev, češ da so sokrivi smrti ustreljenih članov Železne garde. Med sedaj ustreljenimi je bivši predsednik vlade in vojni minister Argesanu, bivši varnostni minister general Marinescu, šef tajne policijske službe Koruzov, orožniški general Benglia in dva orožniška majorja, ki so izdali povelje za umor Kodreanu in tovarišev. Med ustreljenimi je 14 orožniških narednikov, ki so izvedli ukaz o umoru imenovanih, kakor tudi cela vrsta drugih osebnosti bivšega režima, ki so na ta ali

Slovaški ministrski predsednik in zunanji minister dr. Tulca je podpisal v Berlinu pristop Slovaške k trozvezi Nemčija-Italija-Japonska

oni način sodelovali pri umoru legionarjev. Opisano maščevalno dejanje Železne garde je sedanja Antonescova vlad. najstrožje obsodila in so storjeni strogi ukrepi proti vsem, ki so kršili zakon. V javnosti je sprožilo maščevalno dejanje Železne garde veliko nezadovoljnost in razburjenje, ki zna imeti za Romunijo še usodne posledice.

Umori iz »usmiljenja«. V Parizu so zaprli tri laične bolniške strežnice, ker so izvršile umor več oseb, in sicer, kakor poudarjajo, iz »usmiljenja«. Te strežnice so namreč bile v službi v javni bolnišnici nekega mesta blizu Pariza. Ko so Nemci s svojimi vojaki prodirali proti mestu, se je vse začelo iz mesta seliti. Izsellili so tudi bolnike iz bolnišnic. Med bolniki je bilo tudi sedem takih, ki so bili proglašeni za neozdravljive. Da bi jih ne bilo treba jemati s seboj, so strežnice po nasvetu ne-

kega vojaškega zdravnika (vsaj tako pravijo) dale tem bolnikom strupa. Šest jih je umrlo, sedmi pa se je zbudil, ko je ležal v mrtvaški rakvi. Ta je vso stvar razodel. Bolniške strežnice so bile aretirane in sedaj čakajo na strogo kazen.

Parada mrtvih: tako so imenovali čudne vrste sprevod, ki se je nedavno vršil po ulicah mesta Chicaga v Zedinjenih državah Severne Amerike. Opoldne se je namreč po mestnih ulicah pomikala procesija, v kateri je stopalo 506 ljudi. Ljudem je sledil mrtvaški voz z dvema rakvama. Ti ljudje so zastopali tiste osebe, ki so bile zadnje leto v Chigagi ubite od avtomobilistov. Parada je imela namen, da avtomobiliste opomni ter jim vtisne v spomin, da morajo biti bolj pazljivi in bolj obzirni do svojih bližnjikov, ki se ne morejo voziti v avtomobilih, marveč morajo peš hoditi po svetu.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrt skrbnega cerkvenega ključarja. Dne 23. novembra je v župniji Prevalje zatnil oči Janez Zaže, po domače Kajžarjev oče, posestnik in cerkveni ključar pri podružni cerkvi sv. Lenarta na Platu. Hudo je zadela njegova smrt to cerkev, saj bo težko najti tako skrbnega ključarja, kakor je bil on. Koliko dela in truda mu je to nalagalo, je vedel samo on in vendar je vse storil z velikim veseljem in s gorečo vneto do svetišča božjega. Pogrešali ga bodo gospodje, ki so ga poznali, ko so hodili maševat k tej cerkvi. Mož jih je sprejemal z ljubeznijo in veseljem ter jim postregel z gostoljubnostjo, ki je bila lastna samo njemu. Pogrešala bo njegova družina skrbnega očeta, saj ji je bil vodnik, ki ji je znal z molitvijo in delom kazati pot do prave sreče. Kajžarjev oče, Bog Vam naj poplača na onem svetu vse to, kar ste dobrega storili na svetu, mi vas pa bomo ohranili v blagem spominu.

Vsemogočni je poklical k sebi dobrega mežagospodarja. V Starem trgu pri Slovenjgradcu smo položili k večnemu počitku 82 letnega blagega in spoštovanega očeta in nad 50 letnega naročnika »Slov. gospodarja« ter drugih krščanskih listov, zvestega pristaša JRZ, vzornega gospodarja, veleposestnika Ivana Apat st., p. d. Mežnikovega očeta. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala poleg gg. duhovnikov velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni spoštovan in priljubljen. Svoje otroke je vzgojil v značajne Slovence in pridobitne gospodarje. Znal jim je vcepiti s svojo mehko tudi srčno dobroto in je užival od vseh prav do smrti globoko razpunanje. Za štiri sinove gospodarje in edino hčerko je prav dobro poskrbel. Velikemu slovenskemu kmečkemu očetu ostani ohranjen časten in hvaležen spomin! — Žalujočim izreka »Slov. gospodar« sožalje!

Dva mrliča v enem tednu. Pri Sv. Lovrenca na Dravskem polju so pretekli teden poko-

pali dva blaga farana. V petek so izročili zemlji 65 letnega Štefana Vidovič iz Apač, v nedeljo so pa peli pogrebni zvonovi 67 letni Tomincjevi materi (M. Pernat) iz Zg. Sv. Lovrenca. Ljubi Bog jima bodi plačnik!

Odločen katoliški mož umrl v Škalah pri Velenju. V četrtek, 28. novembra, smo pokopali ob veliki udeležbi ljudstva dolgoletnega cerkvenega ključarja, občinskega odbornika in člana načelstva Hranilnice in posojilnice v Škalah Ivana Špeh, posestnika v Škalah. Pokojni zapušča žalujočo vdovo po 17 letnem srečnem zakonu in petero nedoraslih otrok. Star je bil 48 let. Bil je izredno gostoljuben, vesel in šegav ter je imel za vsakega odprto srce in roke; veliko se je trudil za nove farne zvonove in pomagal povsod, kjer je bilo treba. Pri tem pa je bil odločno katoliški, slovenski mož, v čigar hišo so prihajali samo krščanski listi in se brale samo dobre knjige. Njegov pogreb je pokazal, da je bil priljubljen povsod. Rajnemu naj sveti večna luč — žalujoče pa naj tolaži vera v previdnost božjo!

Občinski odbornik umrl pri Sv. Barbari v Halozah. Pokopali smo občinskega odbornika Rakuš Franca iz Cirkuljan. Vkljub temu, da je bil močne postave in še razmeroma mlad, je naglo izhiral. Naj počiva v miru!

Smrtna primera pri Sv. Rupertu nad Laškim. Uboga mati je končala svoje trpljenje, smo rekli, ko se je zvedelo, da je v Glazuti 26. novembra umrla dobra krščanska mati Amalija Brečko, p. d. Majevca. Sele 57 let je imela, pa je morala v svojem življenju veliko pretrpeti: zgodaj ji je umrl mož, Jurij Plahuta, zapustivši ji pet nedoraslih otrok. Drugi mož, Brečko, je bil nadvse dober človek, a bolezen ga je vzela v svojo trdo šolo, da ni mogel biti družini to, kar bi bil rad. Počivaj v miru, blaga, tiha mati! — Dne 27. novembra pa se je v Bežovnicah poslovil od zemeljskih nadlog oče Franc Hercog, p. d. Starc. V resnici težka je bila njegova življenjska

stali vse, a ste me tako žalili, kakor noben človek na svetu. Nisem jezen na vas, a tega ne bom mogel pozabiti.«

Marija je ihto odvrnila:

»Erik, priznam, da nisem prav ravnala. Že zdavnaj sem obžalovala, da sem drugače govorila, kakor čutila. Zakaj sem odklonila vaše spremstvo? Tedaj nisem vedela, pozneje pa sem stokrat spoznala: ker sem vas ljubila in sem se bala vas in sebe...«

»Vaše besede so mi v tolažbo in zadoščenje. Toda zdaj je že prepozno. Jaz se nikdar ne bom vrnil.«

»Erik,« je obupno vzkliknila Marija, »vi ste neusmiljeni, zelo neusmiljeni!«

Mladenič je mehko odvrnil:

»Nisem neusmiljen. Toda poslušajte, Marija! Takrat, ko sem prišel k vam in sem pri vas našel Rogerja, sem imel mučno ježo za seboj. Vi tedaj niste vedeli in najbrž tudi zdaj ne veste, da sem zasledoval Rogerja, ki je bil med živinskimi tatovi. In on me je bil obstrelil.«

Marija je osupnila. Čez čas je hlastno vprašala:

»Zakaj ga niste takoj prijeli? Koliko gorja bi bili prihranili sebi in meni!«

»Nič vam ne bi bil prihranil. Videl sem, da ga ljubite, zaradi tega sem molčal. Nisem vam hotel povzročiti bolečin. Le takrat sem se oglasil, ko ste mu hoteli v moji navzočnosti razodeti skrivnost...«

»Vem,« je prikimala Marija. »Toda jaz sem bila slepa.«

»Nočem govoriti o tem,« je nadaljeval Erik. »Jaz sem bil za Rogerjem, ko še nisem vedel, kdo je. Čutil sem, da je ta človek na skrivnosten način zvezan z menoj. Nekaj me je sililo, da moram za njim. Tudi zdaj me sili. Moram mu slediti, četudi se bo končala ta pot z mojo smrtjo.«

Utihnil je in pogledal v daljavo.

»Noel prihaja. Pogledajte dobro proti zapadu. Z grebena se spušča moj najboljši covboj.«

Nenadoma je v daljavi zadonel vesel vzklik. To je bil Noelov glas. Marija je naglo vstala in tekla Noelu nasproti. Že od daleč mu je klicala:

»Hitite, hitite! Pomagajte mi zadržati gospoda Folkmana, da ne bo jeznil za Rogerjem!«

Mladenič se je samo nasmehnil. Od naporne ježe je bil utrujen. Konj je šepal.

Ko sta Marija in Noel prišla k Eriku, je ta že sedel na konju.

»Fant, si prinesel naboje?«

»Sem,« je odvrnil Noel in pri tem prožil gospodarju zavitek nabojev. »Za en mesec bo dovolj, če...«

Utihnil je, ker je Blisk začel plesati.

»Zdrav ostani, Noel!« je zaklical Erik. »Vse drugo veš!«

ceno milijon frankov, ista knjiga, tiskana na navaden papir, pa ceno 350.000 frankov. Zelo dragocene so tudi izdaje nekaterih slavnih piscev. Tako se na priliko prve izdaje Shakespearjevih del (angleškega pesnika) iz leta 1632 plačujejo po 100.000 frankov. Lepe cene je dosegel na knjižnem trgu tudi prvi natis Götthejevega »Fausta« in pa Schillerjevih »Razbojnikov« (največja nemška pesnika).

Popper kot denar. V srednjem veku je bil popper mnogo bolj cenjen kot dandanašnji. Ljudje so ga nosili po žepih, tako kot mi danes nosimo denar. Služil je kot plačilno sredstvo pri nakupih zemljišč. Poleg tega so se v tej »valuti« izplačevala mestna posojila in plačevale carine. Neveste pa so ga do-